

Кафедра кримінального та адміністративного права

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Адміністративне судочинство»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Спеціальність	293 Міжнародне право
Освітня програма	Міжнародне право
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Київ • 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Адміністративне судочинство» для здобувачів вищої освіти галузі знань **29 Міжнародні відносини** спеціальності **293 Міжнародне право** освітньої програми **Міжнародне право**.

Розробник: *Муза Олег Валентинович, професор кафедри кримінального та адміністративного права, доктор юридичних наук, старший науковий співробітник.*

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри кримінального та адміністративного права протокол № 2 від 24 листопада 2020 р.

Завідувач кафедри _____ Вереша Р.В., доктор юридичних наук

Схвалено науково-методичною радою Академії адвокатури України

Голова НМР професор Гончаренко С.В.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом
	Денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки: четвертий
Загальна кількість годин – 120	
Кількість модулів – 2 Кількість змістових модулів - 4	
аудиторних*:	40
	Лекції: 20
	Практичні (семінарські): 20
самостійної роботи студента	80
Форма підсумкового контролю:	залік

* В умовах карантину аудиторні заняття та усна форма контролю здійснюються із застосуванням технології відеоконференцз'язку на платформі *Google Workspace for Education* із забезпеченням надійної автентифікації студентів.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Адміністративне судочинство» є оволодіння теоретичними та практичними питаннями адміністративного судочинства України.

Завданнями навчальної дисципліни є:

вивчення завдань та специфіки адміністративного судочинства, особливостей процесуальних форм розгляду публічно-правових спорів, видів процесуальних проваджень в адміністративному судочинстві, виконання судових рішень в адміністративних справах; ознайомлення з вимогами щодо складення основних процесуальних документів в адміністративному судочинстві;

набуття умінь та навичок практичного застосування норм шляхом аналізу матеріалів судової практики адміністративних судів та Верховного Суду з розгляду різних категорій публічно-правових спорів.

Відповідно до освітньої програми «Міжнародне право» вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності	ЗК-1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК-2 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, застосовувати знання у практичних ситуаціях, знання та розуміння професійної діяльності. ЗК-7 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина.
Фахові компетентності	ФК-2 Здатність використовувати базові методи дослідження держави і права при виконанні професійних задач, встановлювати історичний контекст норм і режимів, формулювати юридичні питання в абстрактно-теоретичному рівні. ФК-9 Здатність виконувати стандартні обов'язки в складі юридичної служби органів, організацій, підприємств, зокрема приватної юридичної практики відповідально та зрозуміння мети і аспектів юридичної роботи. ФК-10 Знання засад і доктрин національного та міжнародного права, а також змісту ключових правових інститутів, здатність до їх аналізу та прогнозування тенденцій розвитку; умінь використовувати ці знання і навички у практичній діяльності, надавати юридичні висновки й консультації, здійснювати юридичний супровід основних видів міжнародної співпраці та зовнішньоекономічних операцій, розробляти правову позицію в інтересах клієнта, а також контраргументи проти позиції опонентів, вести дискусію й дебати, а також виконувати інші види діяльності юриста з питань.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни **«Адміністративне судочинство»** є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

«Теорія держави і права»;

«Конституційне право».

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Міжнародне право» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Мислити абстрактно й аналітично, синтезувати загальні знання насамперед із предметної області для досягнення цілей професійної діяльності, швидко розуміти професійні завдання, оцінювати їхню складність.	ПРН-1
Демонструвати володіння загальнотеоретичними поняттями і категоріями римського приватного права, теорії держави і права, вільно оперувати юридичними поняттями татермінами, орієнтуватися у початкових онтологічних, антропологічних, аксіологічних засадах сутності, походження та цивілізаційного призначення права; розуміти базові теоретико-правові підходи, на основі яких здійснюється тлумачення та застосування норм і принципів права, та визначати тенденції його розвитку.	ПРН-2
Швидко знаходити потрібну інформацію, обробляти й аналізувати її, оцінювати за достовірністю та релевантністю, аналізувати зібрану й оброблену інформацію про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, складати аналітичні довідки, звіти й інші форми представлення результатів аналізу з правильним оформленням посилань на норми міжнародного та національного(українського та закордонного) права.	ПРН-5
Відповідально й етично виконувати стандартну некерівну роботу в юридичній службі організацій, підприємств, зокрема приватної юридичної практики, уникати конфліктів інтересів.	ПРН-9
Надавати юридичні висновки й консультації, юридичний супровід основних видів міжнародної співпраці та зовнішньоекономічних операцій, формулювати юридичну позицію в інтересах клієнта.	ПРН-11
Демонструвати навички письмової та усної комунікації українською та іноземними мовами, фахово використовувати юридичну термінологію.	ПРН-16

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Адміністративне судочинство»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Мислити абстрактно й аналітично, синтезувати загальні знання з адміністративного судочинства для досягнення цілей професійної діяльності, швидко розуміти професійні завдання, оцінювати їхню складність.	ПРН-1
Демонструвати володіння загальнотеоретичними поняттями і категоріями адміністративного судочинства, вільно оперувати юридичними поняттями татермінами, орієнтуватися у початкових онтологічних та аксіологічних засадах сутності адміністративно-судочинських правовідносин; розуміти базові теоретико-правові підходи, на основі яких здійснюється тлумачення та застосування адміністративно-процесуальних норм.	ПРН-2

Швидко знаходити потрібну інформацію, обробляти й аналізувати її, оцінювати за достовірністю та релевантністю, аналізувати зібрану й оброблену інформацію про стан адміністративного судочинства України та інших держав.	ПРН-5
Відповідально й етично виконувати стандартну некерівну роботу в юридичній службі організацій, підприємств, зокрема приватної юридичної практики, уникати конфліктів інтересів.	ПРН-9
Надавати юридичні висновки й консультації, юридичний супровід основних видів міжнародної співпраці та зовнішньоекономічних операцій, формулювати юридичну позицію в інтересах клієнта.	ПРН-11
Демонструвати навички письмової та усної комунікації українською та іноземними мовами, фахово використовувати термінологію адміністративного судочинства.	ПРН-16

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Форми поточного контролю	Методи поточного контролю
Контроль на семінарських заняттях	• вибіркове усне опитування; • фронтальне усне опитування; • тестові завдання; • письмове опитування (контрольні роботи у вигляді тестових завдань з множинним вибором); • вирішення задач, практичних кейсів; • практикум.
Контроль на лекції	• вибіркове експрес-опитування.
Самостійна робота	• передбачає вивчення питань, винесених на самостійне опрацювання і може виконуватися у формі індивідуальних навчально-дослідних завдань, складання процесуальних документів.
Підсумковий контроль	• залік.

Відпрацювання поточної академічної заборгованості відбувається у формі співбесіди, виконання письмових завдань.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів
Практичні (семінарські) заняття	1	5	2	10
Модульна контрольна робота	-	-	1	60
Практикум	-	-	1	15
Самостійна робота	-	-	1	10
Залік	100			

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Усний виступ/виконання письмового завдання	Критерії оцінювання
5	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та

	практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, правильно відповідає на усі додаткові запитання викладача.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, відповідає на усі додаткові запитання викладача, але при цьому не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
3	У цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, відповідає частково на усі додаткові запитання викладача, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
2	Не у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, практичних завдань та додаткових запитань викладача, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки.
1	Не розуміє змісту теоретичних питань, практичних завдань та додаткових запитань викладача, може сказати два-три речення по суті питання, назвати деякі правові документи, але головний зміст матеріалу не розкрито.

Критерії оцінювання підсумкового контролю

Залікова оцінка є сукупністю балів поточного оцінювання.

Підсумки складання заліку

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90 – 100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
1-34	F

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекційні заняття, практичні (семінарські) заняття, розв'язання практичних кейсів, презентації-виступи, семінари-дискусії, практикум, консультації, самонавчання.

7. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Адміністративна юстиція як форма захисту прав громадян

Поняття адміністративної юстиції. Історія становлення адміністративної юстиції в Україні. Зарубіжні моделі адміністративної юстиції. Адміністративна юстиція і адміністративне судочинство.

Тема 2. Поняття та завдання адміністративного судочинства

Поняття, завдання, джерела та форми адміністративного судочинства. Система адміністративних судів в Україні. Принципи адміністративного судочинства. Автоматизований розподіл справ. Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система.

Тема 3. Адміністративно-судочинські правовідносини. Основні категорії в адміністративному судочинстві

Поняття, зміст та склад адміністративно-судочинських правовідносин. Підстави виникнення, зміни та припинення адміністративно-судочинських правовідносин. Адміністративна справа і публічно-правовий спір. Суб'єкт владних повноважень. Адміністративний суд. Адміністративна справа незначної складності (малозначна справа). Типові адміністративні справи. Зразкова адміністративна справа. Похідна позовна вимога.

Змістовий модуль 2.

Тема 4. Адміністративна юрисдикція і підсудність адміністративних справ

Предметна юрисдикція адміністративних судів. Розгляд кількох пов'язаних між собою вимог. Інстанційна юрисдикція адміністративних судів. Територіальна юрисдикція (підсудність) адміністративних судів (справ). Виключна підсудність адміністративних судів.

Тема 5. Адміністративно-процесуальний статус учасників адміністративного судочинства

Поняття адміністративної процесуальної правосуб'єктності. Адміністративно-процесуальний статус учасників справи (сторін, третіх осіб). Процесуальне правонаступництво. Склад суду.

Відводи. Участь у судовому процесі органів та осіб, яким законом надано право звертатись до суду в інтересах інших осіб. Участь у справі представника. Інші учасники адміністративного судочинства.

Тема 6. Характеристика загальних інститутів адміністративного судочинства

Докази і доказування. Забезпечення доказів і забезпечення позову. Процесуальні строки. Судові виклики і повідомлення. Судові витрати. Заходи процесуального примусу. Фіксування судового процесу.

Модуль 2

Змістовий модуль 3.

Тема 7. Позовне провадження в адміністративному судочинстві

Письмові заяви учасників справи. Відкриття провадження в адміністративній справі. Підготовче провадження. Підготовче засідання. Врегулювання спору за участю судді. Примирення сторін. Розгляд справи по суті. Судові рішення. Окремі ухвали суду. Розгляд справ за правилами спрощеного позовного провадження.

Тема 8. Особливості позовного провадження в окремих категоріях адміністративних справ

Оскарження нормативно-правових актів органів виконавчої влади, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів владних повноважень. Оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Розгляд окремих категорій термінових адміністративних справ. Розгляд типових та зразкових справ.

Змістовий модуль 4.

Тема 9. Апеляційне провадження

Порядок і строки апеляційного провадження. Вимоги до апеляційної скарги. Процесуальні питання відкриття апеляційного провадження. Апеляційний розгляд. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги на судові рішення. Судові рішення суду апеляційної інстанції.

Тема 10. Касаційне провадження

Порядок і строки касаційного провадження. Вимоги до касаційної скарги. Процесуальні питання відкриття касаційного провадження. Касаційний розгляд. Підстави і порядок передачі справи на розгляд палати, об'єднаної палати або Великої Палати Верховного Суду. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги. Судові рішення суду касаційної інстанції.

Тема 11. Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Відновлення втраченого судового провадження в адміністративній справі

Підстави перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Вимоги до заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Порядок здійснення перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Судове рішення за наслідками провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Порядок відновлення втраченого судового провадження в адміністративній справі.

Тема 12. Виконання судових рішень в адміністративних справах

Порядок виконання судових рішень в адміністративних справах. Оформлення виконавчого документа. виправлення помилки. Визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню. Відстрочення і розстрочення виконання, зміна чи встановлення способу і порядку виконання судового рішення. Судовий контроль за виконанням судових рішень в адміністративних справах.

7.2. Структура навчальної дисципліни

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН навчального курсу «Адміністративне судочинство»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	у тому числі		
		Лекції	Сем.з	Сам.р.
	120	20	20	80
Модуль 1.				
Змістовий модуль 1.				
Тема 1. Адміністративна юстиція як форма захисту прав громадян	8	2	-	6
Тема 2. Поняття та завдання адміністративного судочинства	10	2	2	6
Тема 3. Адміністративно-судочинські правовідносини. Основні категорії в адміністративному судочинстві	6	-	-	6
Змістовий модуль 2.				
Тема 4. Адміністративна юрисдикція і підсудність адміністративних справ	12	2	2	8
Тема 5. Адміністративно-процесуальний статус учасників адміністративного судочинства	14	2	4	10
Тема 6. Характеристика загальних інститутів адміністративного судочинства	10	2	2	6
Всього за Модулем I	62	10	10	42
Модуль 2.				
Змістовий модуль 3.				
Тема 7. Позовне провадження в адміністративному судочинстві	14	2	2	10
Тема 8. Особливості позовного провадження в окремих категоріях адміністративних справ	8	2	-	6
Змістовий модуль 4.				
Тема 9. Апеляційне провадження	10	2	2	6
Тема 10. Касаційне провадження	10	2	2	6
Тема 11. Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Відновлення втраченого судового провадження в адміністративній справі	4	-	-	4

Тема 12. Виконання судових рішень в адміністративних справах	8	2	-	6
Практикум	2	-	2	-
Модульна контрольна робота	2	-	2	-
Всього за Модулем II	58	10	10	38

7.3. Теми практичних (семінарських) занять

СЗ № 1. Організація адміністративного судочинства.

1. Поняття, завдання та джерела адміністративного судочинства.
2. Принципи адміністративного судочинства.
3. Адміністративна справа незначної складності (малозначна справа). Типові адміністративні справи. Зразкова адміністративна справа. Похідна позовна вимога.
4. Адміністративна юрисдикція.
5. Докази і доказування в адміністративному судочинстві. Забезпечення доказів і забезпечення позову. Судові витрати.
6. Адміністративно-процесуальний статус учасників адміністративного судочинства.

СЗ № 2. Позовне провадження в адміністративному судочинстві.

1. Відкриття провадження в адміністративній справі.
2. Підготовче провадження. Підготовче засідання. Врегулювання спору за участю судді. Примирення сторін.
3. Розгляд справи по суті.
4. Судові рішення. Окремі ухвали суду.
5. Розгляд справ за правилами спрощеного позовного провадження.

Практичні завдання. Розв'язання юридичних задач.

СЗ № 3. Перегляд судових рішень в адміністративному судочинстві.

1. Порядок і строки апеляційного провадження. Вимоги до апеляційної скарги.
2. Процесуальні питання відкриття апеляційного провадження. Апеляційний розгляд. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги на судові рішення.
3. Порядок і строки касаційного провадження. Вимоги до касаційної скарги.
4. Процесуальні питання відкриття касаційного провадження. Касаційний розгляд. Підстави і порядок передачі справи на розгляд палати, об'єднаної палати або Великої Палати Верховного Суду. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги.

Практичні завдання. Розв'язання юридичних задач.

СЗ № 4. Практикум «Складання процесуальних документів в адміністративному судочинстві».

Студенти формуються у групи з 6-7 осіб. Під час проведення практикуму керівник кожної студентської групи презентує фабулу справи та підготовлені до неї письмові заяви у позовному провадженні (від 5 процесуальних документів), апеляційну та касаційну скарги.

Оцінювання практикуму: підготовлені процесуальні документи – 10 балів; презентація та захист практикуму – 5 балів.

СЗ № 5.

Модульна контрольна робота. Виконання тестових та практичних завдань (теми 1-10).

7.4. Самостійна робота

Самостійна робота студентів є невід'ємною частиною навчального процесу. Самостійна робота студента сприяє належному засвоєнню матеріалу з предмету, що вивчається, навчає студента працювати з джерелами курсу, рекомендованою та додатковою літературою, виробляє здатність робити власні висновки, обґрунтовувати свою точку зору.

З тем 7-10 навчальної програми студенти повинні скласти не менше трьох процесуальних документів.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2015 року № 2747-IV // Офіційний вісник України. 2005. № 32.Ст. 1918.

Адміністративне судочинство: навч. посіб. / [І. М. Балакарева та ін.] ; за заг. ред. канд. юрид. наук, доц. Н. Б. Писаренко. Харків: Право, 2016. 311 с.

Адміністративний процес України: теорія, практика: підручник. Смокович М.І., Бевзенко В.М. Київ: ВД «Дакор», 2020. 1346 с.

Кодекс адміністративного судочинства України : наук.-практ. комент. / [О. В. Гетманцев та ін.]. Київ: Правова єдність : Алерта, 2018. 523 с.

Додаткова

Адміністративне право та процес (адміністративнесудочинство): навч. посіб. / [В. О. Галай, О. В. Ткаченко, Д. М. Корнієнко] ; Нац. акад. Нац. гвардії України. Київ : ТАЛКОМ, 2018. 90 с.

Адміністративнесудочинство: навч. посіб. / С. Т. Гончарук, О. А. Гусар, І. О. Розум ; Нац. авіац. ун-т. Київ : НАУ, 2016. 215 с.

Принципи цивільного, господарського та адміністративного судочинства [Текст] : монографія / [І. І. Брус та ін. ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. Козьякова І. М.]. Київ: Нац. акад. прокуратури України, 2018. 257 с.

Кузьменко О. В. Курс адміністративного процесу: [навч. посіб.] / О. В. Кузьменко. Київ: Юрінком Інтер, 2012. 350 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

Веб-сайт Верховної Ради України. Режим доступу:<http://www.rada.gov.ua>

Веб-сайт Верховного Суду. Режим доступу:<http://www.supreme.court.gov.ua>

Єдиний державний реєстр судових рішень. Режим доступу:<http://www.reyestr.court.gov.ua>

European Court of Human Rights. Режим доступу:<https://www.echr.coe>

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма перезатверджена на 2020 / 2021 н.р. без змін; зі змінами
(потрібне підкреслити)

протокол № 2 від «24» листопада 2020 р.

Завідувач кафедри _____ Р.В. Вереша
(підпис) (Прізвище ініціали)